

Byla C-347/21**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2021 m. birželio 4 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgarija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. birželio 3 d.

Kaltinamasis:

DD

Kita proceso šalis:

Spetsializirana prokuratura

NUTARTIS

<...>

- 1 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui kyla abejonių dėl tikslaus 2020 m. vasario 13 d. sprendimo byloje C-688/18 (ECLI:EU:C:2020:94) turinio, kiek tai susiję su veiksmais, kurių reikia imtis siekiant ištaisyti klaidą, atsiradusią dėl kaltinamojo teisės asmeniškai dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme pažeidimo, būtent, ar būtina imtis papildomų ar pakartotinių ikiteisminio tyrimo veiksmų kaltinamajam dalyvaujant. Be to, [teismas nėra tikras], ar ši teisinį sprendimą galima taikyti ir tuo atveju, kai pažeista kaltinamojo teisės būti ginamam advokato.

Todėl būtina pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

Faktinės aplinkybės

- 2 DD buvo pareikšti kaltinimai kartu su kitais 4 asmenimis priklausant nusikalstamam susivienijimui, kuris, siekdamas praturtėti, neteisėtai gabeno trečiųjų šalių (Bangladešo ir Irako) piliečius į Bulgariją, teikė jiems neteisėtą

pagalbą atvykstant į šalį, taip pat imdavo ir duodavo tuo tikslu kyšius; šiam susivienijimui priklausė valstybės tarnautojai, nes trys kaltinamieji, tarp jų DD, yra „Granichna politzia“ (pasienio policija) tarnautojai Sofijos oro uoste; už šias nusikalstamas veikas baudžiama pagal *Nakazatelen kodeks* (Baudžiamasis kodeksas, toliau – NK) 321 straipsnio 3 dalies 2 punktą, siejamą su 2 dalimi. Kaltinamasis taip pat buvo kaltinamas tuo, kad, siekdamas gauti turtinės naudos, konkretiems asmenims – MM ir RB – padėjo neteisėtai atvykti į šalį; už šią nusikalstamą veiką baudžiama pagal NK 281 straipsnio 2 dalį.

- 3 Į 2020 m. spalio 15 d. teismo posėdį atvyko kaltinamasis DD ir jo gynėjas, advokatas VV. Buvo apklausti keli liudytojai, tarp jų – slaptas liudytojas Nr. 263. Advokatas VV turėjo galimybę užduoti liudytojui klausimus. Dėl vėlyvo laiko liudytojo apklausa buvo perkelta į kitą dieną – 2020 m. lapkričio 30 d.
- 4 2020 m. lapkričio 27 d. buvo gautas advokato VV prašymas atidėti bylos nagrinėjimą, motyvuojant tuo, kad jis dar nėra pasveikęs po užsikrėtimo koronavirusu.
- 5 2020 m. lapkričio 30 d. teismo posėdžio metu kaltinamasis pateikė prašymą atidėti bylos nagrinėjimą, nes posėdyje negalėjo dalyvauti jo advokatas. Teismas vis dėlto ėmėsi bylos nagrinėjimo ir pratęsė liudytojo Nr. 263 apklausą.

Teismas pripažino, kad tokiu būdu pažeidžiama kaltinamojo DD teisė būti atstovaujamam advokato ir advokato VV teisė dalyvauti ir atstovauti nagrinėjant bylą. Nepaisant to, teismas nusprendė tęsti liudytojo apklausą ir suteikti kitiems proceso dalyviams galimybę užduoti jam klausimus. Taip pat teismas paaiškino, kad liudytojas bus pašauktas į kitą teismo posėdį, kad jam galėtų užduoti klausimus advokatas VV. Teismas padarė prielaidą, kad tokiu būdu jis kompensuos neigiamą 2020 m. lapkričio 30 d. advokatui VV nedalyvaujant surengtos apklausos poveikį. Jis rėmėsi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimu byloje C-688/18.

Liudytojo Nr. 263 apklausa buvo tęsiama, jam klausimus uždavė posėdyje dalyvaujantys proceso dalyviai. Protokolo nuorašas buvo nusiųstas advokatui VV. Kitas teismo posėdis buvo numatytas 2020 m. gruodžio 18 d.

- 6 2020 m. gruodžio 4 d. advokatas VV pateikė medicininės pažymos kopiją, patvirtinančią, kad jis negalėjo atvykti į 2020 m. lapkričio 30 d. teismo posėdį.
- 7 2020 m. gruodžio 10 d. advokatas VV pateikė dokumentą, patvirtinantį, kad kaltinamasis DD užsikrėtė koronavirusu. Jis pateikė prašymą atidėti bylos nagrinėjimą.

2020 m. gruodžio 15 d. advokatas VV pateikė dokumentą, patvirtinantį jį turint papildomų sveikatos problemų, bei papildomą dokumentą, patvirtinantį kaltinamojo DD ligą. Jis pateikė prašymą atidėti bylos nagrinėjimą.

- 8 Vis dėlto teismo posėdis 2020 m. gruodžio 18 d. įvyko. Teismas dar kartą pažymėjo, kad atvykęs liudytojas YAR turi būti apklaustas, o advokatui VV ir kaltinamajam DD suteikiama galimybė užduoti jam klausimus per kitą teismo posėdį. Teismas vėl rėmėsi Teisingumo Teismo sprendimu byloje C-688/18.

Į šį teismo sprendimą kiti advokatai sureagavo kritiškai.

Liudytojas YAR buvo apklaustas. Protokolo nuorašai buvo nusiųsti kaltinamajam DD ir advokatui VV.

- 9 Kitas teismo posėdis įvyko 2021 m. sausio 11 d. Į jį atvyko kaltinamasis DD ir advokatas VV.

Advokatas VV sukritikavo teismo sprendimą surengti posėdžius 2020 m. lapkričio 30 d. ir 2020 m. gruodžio 18 d., teigdamas, kad buvo pažeista teisė į gynybą. Advokato manymu, teismas neteisingai aiškino Sąjungos teisę, konkrečiai – Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-688/18. Advokatas taip pat teigė, kad šis Teisingumo Teismo sprendimas susijęs su kaltinamojo nedalyvavimu, o ne su advokato nedalyvavimu. Be to, jis susijęs su nacionalinės teisės norma, leidžiančia nagrinėti bylą kaltinamajam ir jo advokatui nedalyvaujant, o Bulgarijos teisės sistemoje tai draudžiama. Direktyvoje nustatomi minimalūs standartai, o nacionalinis standartas numato didesnes garantijas.

Į šiuos prieštaravimus teismas atsakė, kad iš tiesų neaišku, ar Teisingumo Teismo sprendime byloje C-688/18 įtvirtinta tvarka, pagal kurią garantuojama kaltinamojo teisė dalyvauti asmeniškai, gali būti taikoma ir advokatui. Jis paaiškino, kad kaltinamojo DD teisė ir advokato VV teisė asmeniškai dalyvauti nagrinėjant bylą per 2020 m. lapkričio 30 d. ir 2020 m. gruodžio 18 d. teismo posėdžius buvo pažeistos, bet laikėsi nuomonės, kad šį pažeidimą galima ištaisyti surengiant papildomą liudytojų apklausą. Vis dėlto jis nepritarė gynėjo teiginiams, kad nacionalinės teisės aktuose įtvirtinta aukštesnio lygio apsauga, todėl Sąjungos teisė negali būti taikoma.

Teismas nusprendė, kad turi būti surengta papildoma liudytojo Nr. 263 ir liudytojo YAR apklausa dalyvaujant advokatui VV ir kaltinamajam DD, o po to jis galės nustatyti, ar pažeidimas buvo ištaisytas ir kiek.

- 10 Per 2021 m. vasario 22 d. teismo posėdį abu liudytojai buvo apklausti. Ir kaltinamasis DD, ir advokatas VV posėdyje dalyvavo asmeniškai ir galėjo jiems užduoti savo klausimus.

Kaltinamasis DD jokių klausimų neuždavė, o advokatas VV klausimus uždavė tik liudytojui YAR. Jis *expressis verbis* pareiškė neturintis klausimų slaptam liudytojui Nr. 263.

Po šio pareiškimo liudytojo Nr. 263 apklausa buvo pratęsta perskaitant jo parodymus, duotus per ikiteisminio tyrimo stadiją. Kiti proceso dalyviai ir teismas

uždavė jam klausimus, kaltinamasis DD ir advokatas VV – ne. Jie abu nurodė klausimų neturintys.

- 11 Per šį teismo posėdį teismas dar kartą paklausė, ar advokatas VV sutinka, kad per 2020 m. lapkričio 30 d. ir 2020 m. gruodžio 18 d. posėdžius padarytas teisės į asmeninį (jo ir kaltinamojo) dalyvavimą pažeidimas buvo ištaisytas surengus liudytojo YAR ir liudytojo Nr. 263 apklausas.

Advokatas VV ir toliau tebesilaikė nuomonės, kad pažeidimas nėra ištaisytas, teigdamas, kad neteisėtas procesinis veiksmas negali turėti teisėtų pasekmių. Jis manė, kad tik dalyvaujant visiems proceso dalyviams galima gauti įrodymų, kuriuos galima naudoti. Atsižvelgdamas į tai, advokatas teigė, kad, kiek tai susiję su klausimais, užduotais per 2020 m. lapkričio 30 d. ir 2020 m. gruodžio 18 d. posėdžius, šį pažeidimą galima ištaisyti tik pakartotinai surengiant liudytojų Nr. 263 ir YAR apklausas.

- 12 Teismas nurodė, kad klausimas yra sudėtingas, todėl sprendimą dėl jo jis priims vėliau. Vis dėlto jis nusprendė pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui, nes manė, kad vienas įtikinamo atsakymo jis neras.

13 Sąjungos teisė

2013 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/48/ES dėl teisės turėti advokatą vykstant baudžiamajam procesui ir Europos arešto orderio vykdymo procedūroms ir dėl teisės reikalauti, kad po laisvės atėmimo būtų informuota trečioji šalis, ir teisės susisiekti su trečiaisiais asmenimis ir konsulinėmis įstaigomis laisvės atėmimo metu (OL L 294, 213, p. 1) (toliau – Direktyva 2013/48).

2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016, p. 1) (toliau – Direktyva 2016/343).

2020 m. vasario 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-688/18, ECLI:EU:C:2020:94.

Nacionalinė teisė

- 14 *Nakazatelno-protsesualen kodeks* (Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – NPK) 55 straipsnyje numatyta:

„Kaltinamasis turi šias teises: <...> dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme <...> turėti gynėją“.

NPK 99 straipsnyje numatyta:

„Gynėjas turi šias teises: <...> dalyvauti baudžiamajame procese“.

NPK 271 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Bylos nagrinėjimas teisme turi būti atidėtas, jeigu neatvyksta šie asmenys:

<...>

2) kaltinamasis <...>

3) gynėjas <...>“

Nagrinėti bylą teisme kaltinamajam nedalyvaujant leidžiama tik tuomet, jeigu jo nepavyksta rasti arba jis, visiškai žinodamas situaciją, pareiškė su tuo sutinkantis (NPK 269 straipsnio 3 dalis). Jeigu byla nagrinėjama kaltinamajam nedalyvaujant, jis privalo turėti jį ginantį advokatą (NPK 94 straipsnio 1 dalies 8 punktas).

Šios nacionalinio įstatymo nuostatos taikomos visam teismo procesui, o ne vienam atskiram teismo posėdžiui.

- 15 Nacionalinės teisės aktuose nustatyta, kad jeigu įrodymai (nagrinėjamu atveju – apklausiant liudytojus) renkami kaltinamajam ir jo advokatui nedalyvaujant, pažeidžiama kaltinamojo teisė asmeniškai dalyvauti nagrinėjant bylą teisme ir teisė turėti advokatą.
- 16 Akivaizdu, kad ši procesinis trūkumas gali būti ištaisytas tik tuomet, kai šie liudytojai šaukiami iš naujo ir kaltinamajam bei jo advokatui sudaroma galimybė užduoti jiems klausimus.

Vis dėlto nacionalinės teisės aktuose nėra aiškiai reglamentuota, koku būdu turi būti surengta ši nauja liudytojų apklausa, be kita ko, nėra nustatyta, ar tai turi būti papildoma ar pakartotinė apklausa.

Surengiant papildomą apklausą parodymų, kuriuos šie liudytojai davė kaltinamajam ir jo gynėjui nedalyvaujant, reikšmė išlieka. Taip yra todėl, kad parodymai buvo duoti atsakant į kitų dalyvavusių proceso dalyvių klausimus. Surengiant naują liudytojų apklausą dalyvauja prieš tai joje nedalyvavę kaltinamasis ir jo advokatas, jie gali užduoti klausimus. Tokiu būdu jie gali visapusiškai įgyvendinti savo teisę dalyvauti asmeniškai ir teisę būti ginamam advokato.

Po pakartotinės apklausos parodymai, kuriuos liudytojai davė kaltinamajam ir jo gynėjui nedalyvaujant, netenka reikšmės. Taip yra todėl, kad šie parodymai buvo duoti kaltinamajam ir jo gynėjui nedalyvaujant. Apklausiant liudytojus iš naujo, savo klausimus turi pateikti ne tik prieš tai nedalyvavę kaltinamasis ir gynėjas. Taip pat kiti proceso dalyviai, nepaisant to, kad dalyvavo prieš tai įvykusioje apklausoje, vėl turi užduoti savo klausimus.

- 17 Nacionalinės teisės aktuose nėra *expressis verbis* reglamentuota, ar turi būti surengta papildoma ar pakartotinė apklausa. Vis dėlto yra pagrindo manyti, kad visiškai pakanka surengti papildomą apklausą.

NPK 348 straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodyta:

„Procesinių taisyklių pažeidimas yra esminis, kai:

- 1) dėl jo buvo apribotos proceso dalyvių procesinės teisės ir jis nebuvo ištaisytas“.

Pakartotinės apklausos atveju pradinė apklausa tampa teisiškai nereikšminga. Dėl šios priežasties teismas, priimdamas sprendimą, į ją neatsižvelgia. Todėl teisiškai nereikšminga apklausa proceso dalyvių procesinių teisių neapriboja.

Papildomos apklausos atveju pirmoji apklausa išsaugo savo teisinę reikšmę. Pastaroji buvo surengta kaltinamajam ir gynėjui nedalyvaujant, todėl dėl jos buvo apribotos jų procesinės teisės. Šis procesinių taisyklių pažeidimas ištaisomas surengiant naują tų pačių liudytojų apklausą, per kurią kaltinamasis ir jo advokatas gali jiems užduoti klausimus.

Taigi pagrindinės bylos faktinėmis aplinkybėmis NPK 348 straipsnio 3 dalies 1 punkto nuostata galioja tik papildomai, bet ne pakartotinei apklausai. Joje įtvirtintas tam tikras kokybinis reikalavimas naujai tų pačių liudytojų apklausai – suteikti kaltinamajam ir jo advokatui, kurie nedalyvavo pirmiau įvykusioje apklausoje, visapusišką galimybę užduoti liudytojams klausimus. Jeigu tokia galimybė suteikiama, prieš tai padarytas pažeidimas ištaisomas.

18 Prejudiciniai klausimai

Ar Direktyvos 2016/343 8 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su 10 straipsnio 1 dalimi ir 44 konstatuojamąja dalimi, numatyta kaltinamojo teisė asmeniškai dalyvauti yra užtikrinama, jei per vieną atskirą teismo posėdį liudytojas buvo apklaustas kaltinamajam nedalyvaujant, bet per kitą vėliau surengtą teismo posėdį kaltinamasis turėjo galimybę užduoti šiam liudytojui klausimus, tačiau pareiškė klausimų neturintis, o gal tam, kad teisė asmeniškai dalyvauti būtų užtikrinta, būtina visiškai pakartoti šią apklausą, pakartojant kitų proceso dalyvių, dalyvavusių pirmojoje apklausoje, klausimus?

Ar Direktyvos 2013/48 3 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su 12 straipsnio 1 dalimi, numatyta teisė būti ginamam advokato yra užtikrinama, jei per du atskirus teismo posėdžius du liudytojai buvo apklausti advokatui nedalyvaujant, bet per kitą vėliau surengtą teismo posėdį advokatas turėjo galimybę užduoti abiem liudytojams klausimus, o gal tam, kad teisė būti ginamam advokato būtų užtikrinta, būtina visiškai pakartoti šias abi apklausas, pakartojant kitų proceso dalyvių per pirmąją apklausą užduotus

klausimus ir suteikiant advokatui, nedalyvavusiam abiejuose pirmesniuose posėdžiuose, galimybę užduoti klausimus?

Prejudicinių klausimų pagrindimas

19 Dėl pirmojo klausimo:

Sprendimo byloje C-688/18 (ECLI:EU:2020:94) 47 ir 48 punktuose Teisingumo Teismas paaiškina, kad kaltinamojo teisė asmeniškai dalyvauti nepažeidžiama, jeigu jis nedalyvavo viename teismo posėdyje, tačiau jam nedalyvaujant atlikti veiksmai vėliau buvo pakartotinai atlikti jam dalyvaujant.

Neaišku, ką reiškia Teisingumo Teismo reikalavimas pakartoti šiuos veiksmus. Kalbant konkrečiau, ar būtina pakartoti visą apklausą (tai reikštų, kad pirmesnėje apklausoje dalyvavę ir klausimus jau uždavę proceso dalyviai dar kartą užduoda tuos pačius klausimus ir po to pirmesnėje apklausoje nedalyvavęs kaltinamasis gali užduoti savo klausimus), ar apklausa turi būti pakartota tik nedalyvavusio kaltinamojo teisių apsaugos atžvilgiu (tai reikštų, kad pirmesnėje apklausoje nedalyvavęs kaltinamasis gauna galimybę užduoti savo klausimus).

Viena vertus, Teisingumo Teismas 47 punkte mini „papildomą liudytojo apklausą“ („further examination“, „l’audition supplémentaire“) – tai patvirtina, kad prieš tai įvykusi apklausa lieka tebegaliojanti.

Kita vertus, 48 punkte Teisingumo Teismas mini „pakartojimą“ („has had repeated ... the steps“, „la réitération“) – tai patvirtina, kad prieš tai įvykusi apklausa netenka galios.

Be to, rezoliucinėje dalyje Teisingumo Teismas paaiškina: „<...> pakartojo minėtus veiksmus, be kita ko, atliko papildomą liudytojo apklausą“ („to repeat those steps, in particular by conducting a further examination“, „a réitérer lesdits actes, notamment en procédant à l’audition supplémentaire“). Taigi Teisingumo Teismas aiškiai susieja pakartojimą su papildoma apklausa. Vis dėlto lieka neaišku, kokią reikšmę Teisingumo Teismo įdėjo į pavartotas sąvokas, nes pagal nacionalinę teisinę terminologiją „pakartotinė apklausa“ ir „papildoma apklausa“ yra dvi skirtingos ir nesuderinamos sąvokos.

- 20 Todėl pirmuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar surengus „papildomą apklausą“ įvykdomi Direktyvos 2016/343 10 straipsnio 1 dalies reikalavimai, o gal būtina surengti „pakartotinę apklausą“ (žr. 16 punktą) tam, kad Direktyvos 2016/343 8 straipsnio 1 dalyje numatytos kaltinamojo teisės asmeniškai dalyvauti teismo posėdyje pažeidimą būtų galima laikyti veiksmingai ištaisytu.
- 21 Paminėtina Direktyvos 2016/343 44 konstatuojamoji dalis, kurioje sukonkretinamas reikalavimo užtikrinti „tinkamas ir veiksmingas teisių gynimo priemonės“ turinys.

Ar „tinkamos ir veiksmingos teisių gynimo priemonės“ turi būti suprantamos taip, kad ankstesniame teismo posėdyje nedalyvavusiam kaltinamajam privaloma suteikti galimybę užduoti savo klausimus, o gal šią galimybę privaloma sudaryti visiems proceso dalyviams, taip pat ir tiems, kurie ankstesniame teismo posėdyje dalyvavo?

Kalbant konkrečiai, ar šios teisių gynimo priemonės taikomos tik pasekmėms kaltinamojo, kurio teisė asmeniškai dalyvauti buvo pažeista, teisėms, nes tik jo atžvilgiu „reikia užtikrinti“, kad jo „padėtis kuo labiau atitiktų tą padėtį, kurioje [jis] būtų, jeigu pažeidimo būtų nebuvo“ (44 konstatuojamoji dalis)? O gal teisių gynimo priemonės taikomos ir pasekmėms kitų proceso dalyvių, kurių teisė asmeniškai dalyvauti nebuvo pažeista, teisėms?

- 22 Patikslinimas: surengiant „papildomą apklausą“ (žr. 16 punktą) kiti proceso dalyviai, kurie dalyvavo ankstesniame teismo posėdyje, taip pat gali užduoti klausimus, tačiau tai nauji klausimai, o ne anksčiau jau užduotų klausimų pakartojimas. Šie nauji klausimai yra jų teisės dalyvauti nagrinėjant bylą teisme išraiška, o ne „tinkamų ir veiksmingų teisių gynimo priemonių“ išraiška šios teisės pažeidimo atveju.

Po to, kai advokatas VV pagrindinėje byloje baigė klausinėti liudytoją Nr. 263, o kaltinamasis DD pareiškė klausimų jam neturįs, kiti proceso dalyviai uždavė liudytojui daug naujų klausimų, kaip tai yra įprasta vykstant tolesniam bylos nagrinėjimui, t. y. perskaičius liudytojo Nr. 263 parodymus, duotus ikiteisminio tyrimo stadijoje (žr. 10 punktą). Taigi pasirinkus „papildomą apklausą“, kaip veiksmingą teisių gynimo priemonę, kitiems proceso dalyviams neužkertama galimybė užduoti liudytojui naujų, papildomų klausimų.

- 23 Dėl antrojo klausimo:

Šis klausimas suformuluotas taip pat, kaip pirmasis, tačiau susijęs su teise turėti advokatą, įtvirtinta Direktyvos 2013/48 3 straipsnio 1 dalyje. Nėra abejonių, kad ši teisė pagrindinėje byloje buvo pažeista, nes 2020 m. lapkričio 30 d. ir 2020 m. gruodžio 18 d. teismo posėdžiai (kai buvo apklausiami abu liudytojai) vyko advokatui VV nedalyvaujant ir dėl to nebuvo įgyvendinta kaltinamojo DD teisė būti ginamam advokato.

Todėl kyla klausimas, kokia yra veiksmingos teisių gynimo priemonės pagal Direktyvos 2013/48 12 straipsnį esmė, t. y. ar būtina surengti abiejų liudytojų „papildomą apklausą“, o gal „pakartotinę apklausą“ (žr. pirmiau 16 punktą).

Kalbant konkrečiai, kyla klausimas, ar tam, kad būtų laikoma, jog kaltinamojo DD teisė būti ginamam advokato VV buvo užtikrinta, pakanka, kad pastarasis per naują 2021 m. vasario 22 d. teismo posėdį turėjo galimybę užduoti abiem liudytojams klausimus, o gal per naują teismo posėdį klausimus liudytojams turėjo užduoti ne tik jis, bet ir kiti proceso dalyviai (kiti keturi kaltinamieji ir jų advokatai) turėjo pakartoti klausimus, kuriuos jau buvo uždavę per 2020 m. lapkričio 30 d. ir 2020 m. gruodžio 18 d. teismo posėdžius.

Pirmiau pateikti svarstymai galioja ir šiam klausimui.

24 Teisingumo Teismo atsakymo naudingumas

Advokato VV prieštaravimų negalima ignoruoti. Iš tiesų Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-688/18 palieka erdvės skirtingiems aiškinimams ir yra susijęs tik su kaltinamojo teise asmeniškai dalyvauti, o ne su jo advokato teise dalyvauti nagrinėjant bylą.

Todėl Teisingumo Teismui atsakius į šiuos klausimus prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui būtų aišku, ar 2021 m. vasario 22 d. pagrindinėje byloje atliktais procesiniais veiksmais kaltinamojo DD ir jo advokato VV [teisės] tinkamai dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme pažeidimas buvo pakankamai veiksmingai ištaisytas, o gal atvirkščiai, tam, kad jų teisė būtų apsaugota, reikia surengti naują abiejų liudytojų apklausą, per kurią turi būti iš naujo užduoti tie klausimai, kuriuos kiti proceso dalyviai uždavė per 2020 m. lapkričio 30 d. ir 2020 m. gruodžio 18 d. teismo posėdžius.

<...>